

25 Mei 2025 De Bevrijdingsrit!

Wat meer achtergronden bij de rit

- **Verkeer in Nederland ca 1930 tot ca 1948**
- **Het wegennet in die tijd**
- **Hoeveel personenauto's reden er rond**
- **De eerste oorlogsjaren**
- **De luchtoorlog boven Nederland**
- **Het Museum**
- **De rit**

Het verkeer ca 1935 tot ca 1948

Het wegennet in die tijd

- In de begintijd van de auto waren er eigenlijk geen regels, zelfs rechts rijden was aanvankelijk niet landelijk geregeld.
 - In 1917 ging Rotterdam als laatste stad over van links op rechts verkeer!
- In 1926 werd de wegenbelastingswet ingevoerd
- Het geïnde geld werd in het “wegenfonds” gestopt waaruit de wegenbouw werd gefinancierd
- In 1927 kwam het eerste “Rijkswegenplan” 3000 km rijksweg en 4000 km provinciale wegen
- In de crisistijd werd wegenbouw ook werkverschaffing, het Rijkswegenplan werd in 1932 uitgebreid.
- Maar veel wegen waren nog particulier of gemeentelijk eigendom.
- Er werd op veel plaatsen tol geheven

VASTSTELLING VAN DE BEHOODTOD VAN INKOMSTEN EN
UITGAVEN VAN HET WEGENFOND VOOR HET DIENSTJAAR 1932

BILAGE 2 VAN DE MEMORIE VAN TOELICHTING

OVERZICHTSKAART VAN HET RYKSWEGENPLAN 1932 EN VAN DE PROVINCIALE WEGENPLANS

SCHAAL 1 A 400 000.

VERKLARING.

— BESTAANDE RYKS- EN ANDERE WEGEN VOLGENS HET RYKSWEGENPLAN 1932.
— ONTWERPEN WEGEN VOLGENS HET RYKSWEGENPLAN 1932.

— BESTAANDE PROVINCIALE- EN ANDERE WEGEN VOLGENS DE
PROVINCIALE WEGENPLANS.
— ONTWERPEN WEGEN VOLGENS DE PROVINCIALE WEGENPLANS.

DE PROVINCIALE WEGENPLANS ZYN BYGEWERKT TOT EN MET OCTOBER 1930.

VERKLARING.

WEGEN 1^e CATEGORIE.

— II⁴ —
— II³ —
— II² —
— II¹ —

20, 56, 67, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Snelle ontwikkelingen in de jaren '30

- In het oorspronkelijke rijkswegenplan waren er nog geen snelwegen opgenomen!
- Na aanbevelingen door een “commisie van overleg” werd het plan in 1932/'33 aangepast
- In 1933 begon de aanleg van de eerste snelweg, de A-12
- In 1936 werd het eerste stuk geopend, van Den Haag naar Zoetermeer
- Ook werden er een groot aantal belangrijke bruggen gebouwd
- **Op andere gebieden**
- De spoorwegen schakelden over van stoom- op elektrische treinen.
- De eerste geheel metalen vliegtuigen

Autosnelwegen, aangelegd tot Mei 1940

rijksweg (destijds)	A-nummer (thans)	Traject	Lengte (km)	Openstellings- datum
12	A12	Voorburg - Zoetermeer	10	1936
12	A12	Zoetermeer - Gouda	13	1938
2	A2	Utrecht Hooggelegen - Oudenrijn	2	mei 1938
26	A2	Oudenrijn - Lekbrug <i>1^e rijbaan</i>	7	mei 1938
4	A4	Amsterdam - Burgerveen	17	25-6-1938
4	A44	Burgerveen - Voorhout	15	25-6-1938
13	A13	Nootdorp - Delfgauw	3	1938
12	A12	Gouda - Reeuwijk	6	1939
15	A15	Ridderkerk - Brug over de Noord <i>1^e rijbaan</i>	3	1939
16	A16	Dordrecht Nw. Maasbrug - Dordrecht zuid	2	1939
15	A15	Arkel - Deil - Meteren <i>1^e rijbaan</i>	19	1939
12	A12	Woerden - verkeersplein Oudenrijn	11	25-11-1939
12	A12	Reeuwijk - Woerden	13	1940
		Totaal voor WO-II opengesteld	121	

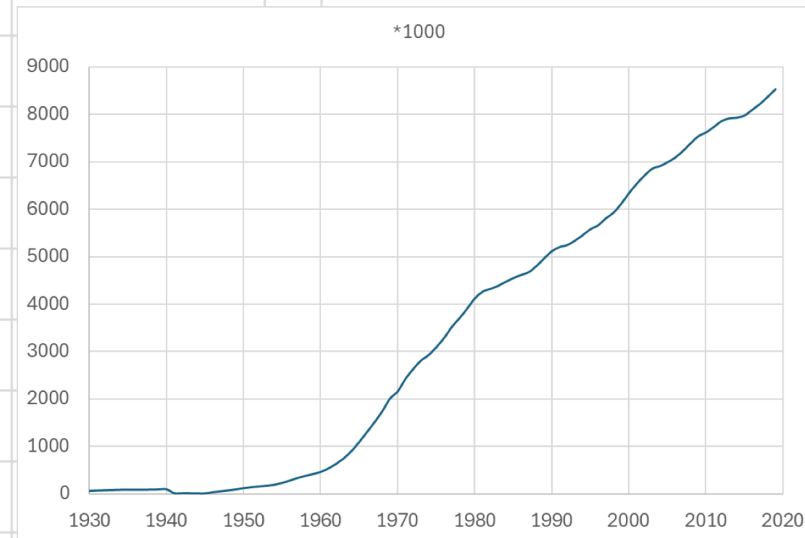
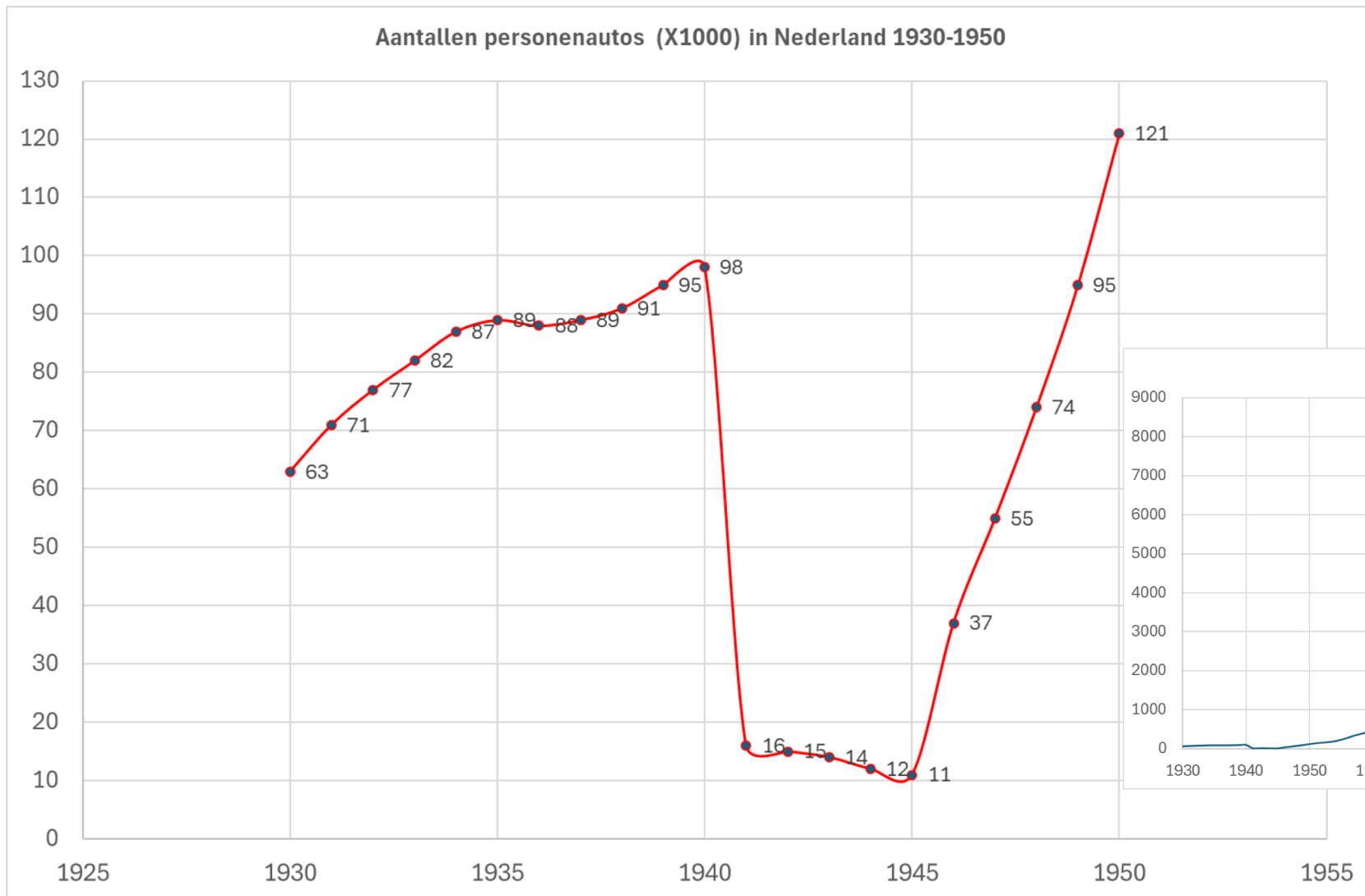

Belangrijke bruggen

• 1929	Maasbrug	Grave
• 1930	IJsselbrug	Katerveer
• 1931	Bergse Maas	Keizersveer
• 1933	Waalbrug	Zaltbommel
• 1935	Rijnbrug	Arnhem (<i>John Frostbrug</i>)
• 1936	Waalbrug	Nijmegen
• 1936	Lekbrug	Vianen
• 1936	Moerdijkbrug	Moerdijk
• 1937	Maasbrug	Hedel
• 1939	Brug over de Noord	H.I. Ambacht
• 1939	Nieuwe Maas	Dordrecht
• 1940/'41	Maastunnel	Rotterdam

Hoeveel personenauto's waren er rond die tijd?

De eerste oorlogsjaren

'40-'45: autoweg kilometers en voetbalkampioenen

rijksweg (destijds)	A-nummer (thans)	Traject	Lengte (km)	Openstellings- datum
7	A7	Middenmeer - Den Oever; 1 ^e rijbaan	12	1941
12	A12	KP Oudenrijn - KP Laagraven; 2 rijbanen	3½	1942
12	A12	KP Laagraven - Houten, 1 ^e rijbaan	1½	1942
12	A12	Houten - Bunnik, 1 ^e rijbaan	5	februari 1944
15	A15	Papendrecht - Arkel; 1 ^e rijbaan	24	1941
16	A16	IJsselmonde - Zwijndrecht, 2 ^e rijbaan	13	1943
22	-	KP Laagraven - Berekuil; 1 ^e rijbaan	5	1942
		Totaal tijdens WO-II opengesteld	64	

1939/40	Feijenoord	Rotterdam
1940/41	Heracles	Almelo
1941/42	ADO	Den Haag
1942/43	ADO	Den Haag
1943/44	De Volewijckers	Amsterdam
1944/45	Geen competitie ^[3]	
1945/46	HFC	Haarlem

Luchtoorlog boven Nederland

- Meidagen 1940: Duitsland verliest 107 gevechtsvliegtuigen en 224 transportvliegtuigen (Ju 52)
- De Nederlandse luchtmacht telde ca 130 vliegtuigen, een belangrijk deel werd reeds op de grond vernietigd.
- **Tijdens de oorlog:**
- Volgens gegevens van Min. van Defensie verliezen de strijdende partijen meer dan 5500 vliegtuigen boven Nederland.
- Meer dan 10.000 bemanningsleden vinden de dood.
- De Studiegroep Luchtoorlog houdt een register bij van alle crashes tussen Mei 1940 en Mei 1945 (Google op SGLO)
- Alleen al in Zuid- Holland 629 geregistreerde crashes, in Brabant 1435

Een indruk van de aantallen. De zware bommenwerpers

Totaal: 1329

Het Museum

CRASH Luchtoorlog- en Verzetsmuseum '40-'45

Lees niet te vergeten en niet vergeten te lezen

De permanente tentoonstelling

U loopt via de Meidagen de Luchtoorlog in. Daarna komt u terecht in verzet en onderduiken. Onze radiokamer zendt live boodschappen uit. Bezoek ook de Spitfire hal waar een reconstructie van een Spitfire te zien is, naast een paar grote bommenwerper motoren.

De Meidagen van 1940

De luchtoorlog

Verzet, onderduiken en geheim
agenten

Radiokamer

Spitfire hal

De rit-1 (*Ad Stuurman en Bert Ewalds*)

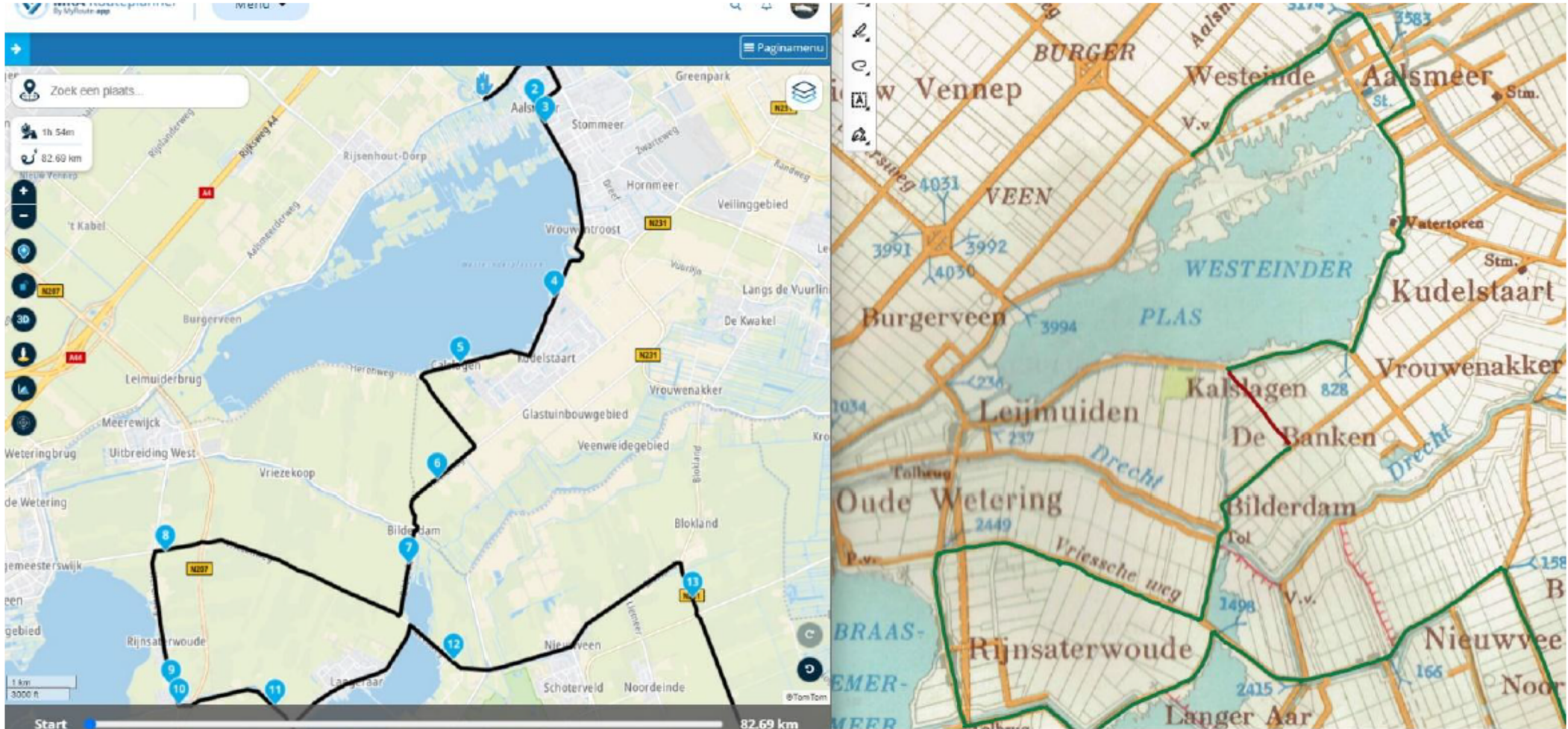

- We gaan voor meer dan 95% over wegen die er in 1945 ook al waren
 - Wel afgezien van asfaltering, verkeerslichten rotondes etc

De rit-2.

- Vergelijking toen en nu, die komt voor de hele rit in het routeboek

Links met het verleden

- **Na 12 KM komen we op de Vriezenweg, in 1940 De Vriesche weg.**
 - Na ca 1 km aan de rechterkant is in 1942 een Engelse Short Stirling gecrasht (Bemanning overleefde)
 - Bij Km 14,9 staat links van de weg een gedenkteken voor een Amerikaanse B-17 die in November 1944 hier een noodlanding moest maken (de hele bemanning overleefde dit)
- **Na 32,7 km u rijdt richting “Noorden”**
 - Rechts in de rietlanden (nu natuurgebied) werd in Maart 1945 de verzetsstrijdster Jos Gemmeke gedropt. Over haar leert u in het Museum meer
- **Na 47,7 Km rijden we Woerden in over de Utrechtse Straatweg**
 - Zo arriveerden de Canadese bevrijders van Woerden op 7 Mei 1945 ook
- **Na 77,2 Km op de Achtienvakels**
 - In het land aan de rechterkant crashte op 11 Mei 1940, de Fokker D-21 die u in het museum zag
 - Het gedenkteken staat aan de provinciale weg, maar dat was toen nog een (verlaten) spoorbaan

Vergelijking met oude topografische kaarten

